

Pinligt kapitel i humorens historie

Da hvide skuespillere sodede sig i ansigtet med en prop, malede deres munde større, tog korthårede, krøllede parykker på og drog rundt i staterne med påtaget lystigt humør, der skulle dække over slaveriets grusomheder

AFDØDE Eddie Cantor var den sidste af en generation amerikanske komikere, hvis berømmelse hvilede på parodi. Han var samtidig med Al Jolson, George Jessel, Lou Holtz og mange andre »Sorte Samkomikere«, dvs. hvide mænd, der sodede deres ansigter med en prop, malede deres munde større, bar parykker med kort krøllet hår og sang, dansede, talte og gestikulerede som en parodi på det, man regnede for de amerikanske negers sande natur. Disse omvandrende skuespillere rejste rundt i sydstatene før, under og efter borgerkrigen med et påtaget lystigt humør, der skulle dække over slaveriets grusomheder.

CANTORS karriere begyndte som »syngende opvarter« i en beværtning på Coney Island, og den sluttede med en Eddie, der var anerkendt som international stjerne, kendt for sin kamp for alle menneskers værdighed. Han tjente sine første penge som amatør, hvorefter han blev optaget i Gus Edwards trup af teenage-skuespillere. De spillede på Vaudeville-teatre i og omkring New York. Cantors første virkelige rolle var i Flo Ziegfeld Follies.

Den mandlige stjerne var en anden komiker, Bert Williams, mulatsøn af en dansk konsul på De vestindiske Øer. Williams arbejdede også »med prop«, men han havde ikke valgt denne forklædning frivilligt: han var ikke hvidhudet nok til at blive accepteret af det hvide publikum som medlem af den hvide trup. Paradoksalt nok spillede både Cantor og Williams med sodede ansigter for at fremme deres karrierer.

BERT WILLIAMS var den dygtigste komiker på sin tid. Han var intelligent, meget talentfuld og komponerede selv sine roller. I over ti år var han Ziegfelds førsteskuespiller og rejste adskillige gange over Atlanterhavet for at spille for et europæisk publikum. (Dronning Victoria var blandt hans beundrere.)

I en serie selvbiografiske artikler i »Saturday Evening Post« fortalte Cantor om sit venskab med Williams: »For mig var Bert den største af dem alle Han lærte mig, hvad jeg ved om scenekunst i dag. Og desuden lærte han mig ydmyghed og kammeratskab.« Cantor fortæller om sit første

møde med Williams: »Premieraften var forbi, og skuespillerne samledes til en banket på scenen. Jeg var sulten, træt og ilde tilpas, for her var jeg sammen med nogle af Broadways berømted, og jeg var nybegynder. Jeg havde en tallerken i hånden, og da jeg gik ned langs bordene, så jeg ingen kosher-mad. Lidt efter lidt begyndte jeg at få mistanke om, at en eller anden spøgefugl med vilje havde glemt at stille mad frem, som jeg kunne spise. Jeg stod i et hjørne ude af syne og kunne ikke holde mine tårer tilbage. Pludselig mærkede jeg en hånd på min skulder, og en venlig stemme sagde: »Har De lyst til at spise med mig i min garderobe?« Jeg spiste med Bert Williams den aften og mange andre aftener. Jeg vil aldrig glemme hans venlighed mod mig.«

Måske var det på grund af sit venskab med Bert Williams, at Cantor aldrig blev latterlig. Han adopterede den »uniform« (hvide bomuldshandsker, stramme bukser, sminket mund etc.), hvormed hvide skuespillere forsøgte at skabe en efterligning af en doven, barnlig og hovedkløende neger med slæbende gang. Cantors udstyr omfattede

kæmpestore briller uden glas, trippende gang over scenen, mens han klappede i hænderne og den traditionelle rullen med øjnene. Han brugte aldrig den falske »sydstatsdræven«, som Jolson yndede, og som appellerede til falske følelser og var et trækplaster for forestillingen.

MAN kan dog som forsvar for Jolsons taktløshed sige, at de glade tyvere var tøjløse og pralende falske. Alt hvad der kunne give penge og ry, blev solgt. Snese af skuespillere, komikere og sangere rejste omkring med den populære opvisning af »Onkel Sam-negeren«, som ikke skulle tages alvorligt, men som var let at sælge. Ud over Cantor-Jolson-Jessel trioen tjente Moran & Mack og Sam og Harvey (sidstnævnte kendt under navnet Amos og Andy) formuer ved deres optræden som latterlige negre i moderne liv. Det er typisk, at alle disse hvide skuespillere spillede »på prop«, mens deres negerkolleger, der var sorte af naturen, var afskåret fra at tjene store penge og derfor henlevede deres år i mørk ubemærkedhed.

